

آیین دادرسی مدنی

مجلد سوم

(سازمان وکلا و قضات)

تألیف:

دیوید. اس. کلارک
استاد دانشگاه ویلایت

برگردان و پژوهش:

دکتر هادی ملک تبار فیروزجایی
مدرس دانشگاه

نظارت علمی و تخصصی:

دکتر حسن محسنی
دانشیار دانشگاه تهران

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
شابک (دوره):
وضعیت فهرست‌نویسی:
یادداشت:

موضوع:
موضوع:
شناسه افزوده:
رده‌بندی کنگره:
رده‌بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:

اس. کلارک، دیوید، ۱۹۵۶
آیین دادرسی مدنی، مجلد سوم (سازمان و کلا و قضات) / تألیف دیوید. اس.
کلارک، برگردان و پژوهش: دکتر هادی ملک‌تبار فیروزجانی.
تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۴۰۰.
۴۸۰ ص.
ISBN 978-964-325-603-6
ISBN 978-964-325-514-5

فیبا
کتاب حاضر ترجمه فصل نخست از جلد شانزدهم «دایره‌المعارف
بین‌المللی حقوق تطبیقی» تحت عنوان «Comparative Law International
است» Encyclopedia of

حقوق تطبیقی Comparative Law
حقوق مدنی -- مطالعات تطبیقی Comparative Studies Civil Rights --
ملک‌تبار فیروزجانی، هادی، ۱۳۶۶، مترجم.

۵۵۹K
۳۴۰/۲
۵۶۸۲۹۴۲

آیین دادرسی مدنی

مجله سوم

(سازمان و کلا و قضات)

تألیف: دیوید. اس. کلارک

برگردان و پژوهش: دکتر هادی ملک‌تبار فیروزجانی

چاپ اول: ۱۴۰۰

ناشر: شرکت سهامی انتشار

چاپخانه حیدری: ۵۰۰ نسخه

۱۲۰۰۰۰ تومان

شرکت سهامی انتشار

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان، جنب خیابان ملت، شماره ۹۲

کدپستی: ۱۱۴۳۹۶۵۱۱۸ تلفن: ۳۳۹۰۴۵۹۲ دورنگار: ۳۳۹۷۸۸۶۸

WWW.ENTESHARCO.COM Email: info@entesharco.com

فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نیش خیابان ملت، شماره ۹۲، تلفن: ۳۳۱۱۴۰۴۴

فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، تلفن: ۶۶۴۱۳۶۸۴ دورنگار: ۶۶۹۶۷۱۰۴

فهرست مطالب

۵	 دیپاچه دکتر حسن محسنی
۱۱	 مقدمه مترجم
۱۵	 نخست - مطالعه مسائل حقوقی
۳۷	 دوم - نقش تحصیلات حقوقی
۵۵	 سوم - انواع حقوق یاران
۱۱۵	 چهارم - به سوی یک وکیل (حقوق یار) اروپایی و جهانی
۱۳۳	 پنجم - جابه جایی در مشاغل حقوقی (تغییر شغل)
۱۳۹	 ششم - آمار (شمار) حقوق یاران
۱۷۳	 هفتم - موسسات حقوقی و تخصصی سازی
۱۹۷	 هشتم - انجمن های شغلی
۲۱۵	 نهم - وضعیت مالی و اعتبار اجتماعی حقوق یاران
۲۳۹	 دهم - دستگاه دادگستری (قوة قضایه)
۲۷۷	 یازدهم - مسوولیت قضایی و استقلال
۳۲۵	 دوازدهم - ساختار کلی دادگاه ها
۳۴۱	 سیزدهم - ساختار دادگاه ها در حقوق نوشته اروپا
۳۶۷	 چهاردهم - ساختارهای دادگاه ها در کشورهای کامن لا

مقدمه مترجم

ترجمه مجلد سوم از دانشنامه بین‌المللی حقوق تطبیقی

مشاغل حقوقی مدرن در کشور ما عمری حدود صد ساله دارند. در این مدت، تحولات بسیاری در مشاغل حقوقی رخ داده است که بررسی علمی آنها بایسته است. در دهه‌های نه چندان دور تحصیل در رشته حقوق یکی از سخت‌ترین رشته‌های دانشگاهی و آرزویی دور از دسترس بود. شمار ورودی به این رشته بسیار محدود بود و تنها چند دانشگاه در شهر تهران در این رشته دانشجو می‌پذیرفتند. همین وضعیت نسبتاً انحصارگونه، کم‌ویش در مشاغل حقوقی نیز جریان داشت. سهمیه ورودی به قصارت بسیار اندک و ظرفیت آزمون‌های وکالت و سردفتری نیز در مقایسه با وضع کنونی ناچیز بود. در دوره فعلی دگرگونی عظیمی را در این وضعیت شاهدیم اما این تحولات مورد توجه نویسندگان حقوقی ما نبوده است.

در بیشتر کشورهای جهان نیز وضعیت همانند ایران بود. مطالعه آماری کشورهای مختلف صرف‌نظر از نظام‌های حقوقی که به آن تعلق دارند نشان می‌دهد که شمار دانشجویان حقوق از صد سال پیش تا کنون به صورت چشم‌گیری همواره رو به افزایش بوده است. در حقیقت، افزایش شمار محصلان حقوقی را می‌توان یکی از ملاک‌های حاکمیت قانون در کشورهای مختلف دانست. افزون بر این، افزایش شمار افراد شاغل در مشاغل حقوقی ارتباط مستقیمی با رونق تجارت و کسب‌وکار و فزونی روابط اجتماعی و اقتصادی افراد

دارد و این امر یکی از عوامل رشد محصلان حقوق و سپس، دارندگان مشاغل حقوقی است. در کشور بزرگ ما ایران، با این که سالانه بخش بزرگی از دانش‌آموزان با آرزوی داشتن یک شغل آبرومند و در عین حال، با درآمد خوب وارد رشته حقوق در دانشگاه‌های مختلف کشور می‌شوند اما ورود به دانشکده حقوق و تحصیل در این رشته ارتباط مستقیمی با شغل آینده آنان ندارد و ورود به بازار کار مستلزم احراز صلاحیت در آزمون ورودی شغل مورد نظر است.

در حال حاضر، بحث‌های (ژورنالیستی و نه علمی) بسیاری پیرامون ظرفیت مشاغل حقوقی و نحوه گزینش و ورود افراد به مشاغل مختلف به ویژه وکالت مطرح است. با این حال، در آثار مولفان حقوقی کشور، کمتر به مشاغل حقوقی و آشنایی با ویژگی‌های هر یک و بایسته‌های داوطلبان آن‌ها پرداخته شده است. در میان مجلد سیزده گانه «دایره‌المعارف، مجلد سوم نگاهی تطبیقی به کلیه مجریان مشاغل حقوقی شامل استادان دانشگاه، قضات، وکلا، سردفتران و حتی کارمندان دفتری دادگاه‌ها و کارشناسان حقوقی شاغل در ادارات دولتی داشته است. همچنین، در این مجلد به موضوعات دیگری مانند نحوه و میزان پذیرش دانشجویان در رشته حقوق، چگونگی آموزش و تربیت آنان برای تصدی مشاغل حقوقی، مراحل گزینش برای مشاغل مختلف و رفتار افراد در انتخاب شغل پرداخته شده است. ناگفته روشن است که دو شغل اصلی و محوری برای دانشجویان حقوق، قضاوت و وکالت است اما مطالعات نویسنده در این مجلد نشان می‌دهد که بسیاری از دانشجویان حقوقی، در رشته‌های غیر تخصصی خود مشغول به کار می‌شوند. همچنین، افراد بسیاری از رشته‌های دیگر (به ویژه حسابداری) با ورود به حوزه مشاغل حقوقی با دانشجویان حقوقی رقابت می‌کنند.

در این کتاب، دیدگاه حقوقی آقای دیوید کلارک، با رویکردی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی ترکیب شده و استفاده از آمار و توجه وی به تاریخ تحولات در مشاغل حقوقی کتاب حاضر را یک اثر قابل مطالعه برای گروه‌های مختلف از پژوهشگران کرده است. در این راستا، پژوهشگران با خواندن مجلد حاضر می‌توانند با نظام دادگاه‌ها، سازمان‌های مشاغل مختلف حقوقی، دانشکده‌های

حقوق و جایگاه‌های افراد در مشاغل مختلف و شان اجتماعی و اقتصادی آنان آشنا شوند. نویسنده با استفاده از آمار کوشیده است که تصویر نسبتاً جامعی از مشاغل حقوقی مختلف در کشورهای مورد مشاهده به دست دهد. در این آمارها، به شمار افراد شاغل در مشاغلی مانند قضاوت، وکالت یا کارشناسان حقوقی و همچنین، میانگین درآمد افراد در این شغل‌ها پرداخته شده است. افزون بر این، چگونگی و حجم کار افراد در مشاغل مذکور نیز مورد توجه ویژه قرار گرفته است به طوری که نویسنده با استفاده از داده‌های آماری پیرامون میزان پرونده ارجاعی به قضات یا حجم کار وکلا و کارشناسان حقوقی وضعیت آنان را تحلیل می‌کند. در کنار مسائل مذکور که می‌تواند جزئی و فرعی به نظر آید، نویسنده از پرداختن به اصول مهمی مانند استقلال قضات و وکلا غافل نشده و به صورت عینی به تاثیر فرایند گزینش، نگاه‌داشت و نحوه اعمال مجازات‌های انتظامی قضات یا وکلا در راستای حفظ استقلال و اعتبار آن‌ها توجه کرده است.

موضوع مهم دیگر، رشد و گسترش موسسات حقوقی ملی و بین‌المللی و چگونگی اشتغال افراد در این موسسات است. گسترش شعب موسسات حقوقی آمریکایی و انگلیسی و دلایل توفیق آنان و تاثیر این موضوع بر نفوذ نظام حقوقی کامن‌لا در کشورهای حقوق نوشته جهان سوم مانند کشورهای منطقه خاورمیانه موضوع جالبی است که در این مجلد مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. سرانجام، نویسنده به رضایت شغلی دارندگان مشاغل حقوقی و پرستیژ و اعتبار اجتماعی آنان را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در حقیقت، توجه به موضوعات مانند رضایت شغلی و بارپرونده دادگاه و حجم کار وکلا و سایر حقوق‌یاران نشان می‌دهد که عوامل مذکور نقش کلیدی در بهبود کیفیت کار این مشاغل دارد و حتی می‌توان گفت میان رضایت کارکنان مشاغل حقوقی و اصحاب دعوا و مراجعان به دادگستری و حتی ادارات ملازمه منطقی وجود دارد و نمی‌توان انتظار داشت که قضات و وکلا رضایت شغلی نداشته باشند اما کار خود را به درستی انجام دهند و اسباب رضایت مراجعان به دادگستری را فراهم آورند. بنابراین، می‌توان گفت که موضوع اصلی این کتاب همان موضوع اصلی حقوق آیین دادرسی یعنی «اجرای درست دادگستری» است که این مهم از طریق

مجریان و متکفلین شغلی آن یعنی تمامی افراد شاغل در مشاغل حقوقی انجام می‌شود. همه مشاغل حقوقی، از استادان دانشگاه که وظیفه نظریه‌پردازی و اندیشه‌ورزی را برعهده دارند تا کارکنان اداری دادگستری که نقشی غیرقابل انکار در اجرای صحیح قواعد دارند برای اجرای دادگستری اهمیت دارند.

پیشرو و پایه‌گذار کار مهم ترجمه مجموعه مجلدهای دایره‌المعارف حاضر جناب استاد دکتر محسنی بوده و اهتمام ایشان در تشکیل کارگروه ترجمه و هدایت و نظارت بر کار، نشانه روشنی بر عشق خالصانه ایشان به حقوق دادرسی و دغدغه برای پیشرفت آن است که این امر جای قدردانی و ستایش دارد. انجام ترجمه این مجلد بدون راهنمایی‌ها و پیگیری‌های ایشان شدنی نبود و در اینجا به پاس راهنمایی‌ها و دلگرمی‌ها از ایشان سپاسگزارم.

هادی ملک‌تبار فیروزجایی

بیست و پنجم خرداد سال هزار و چهارصد